

Vsakomur najti temelj

Osem od devetih slovenskih vzgojnih domov je nameščenih v nekdanjih graščinah ali samostanih. Podobno tudi Vzgojni zavod »Frana Milčinskega« v Smledniku. Ali je lahko stavba z močnim nadihom pisane preteklosti tudi v resnici toplem mlademu dečku ali deklici? Nebogljencu, ki strastno, a nezavedno hlepi po opori, ljubezni, svojem temelju za bodoče življenje? Pogovarjala sva se s Francetom Ravnikarjem, ravnateljem smledniškega vzgojnega zavoda:

● »Zavod je bil ustanovljen 31. oktobra 1946. Spočetka so semkaj pošiljali vojne sirote in zapuščene otroke. Takrat so Smlednik imenovali Deško vzgajališče, od leta 1956 pa služi današnjemu namenu.«

● Danes se v Vzgojnem zavodu ukvarja jo z vedenjsko in osebnostno motenimi otroki obeh spolov v času šolanja od petega do osmega razreda. Ti dečki in deklice so v zunanjih šolah in prenatrpanih razredih bili s svojo nemarnostjo pogosto kaj hitro odrinjeni na rob dogajanj in ožigosani. Nasprotno pa so v tukajšnjih razredih s po šest do dvanajst otrok v središču pozornosti kot posamezniki, enaki med enakimi:

● »Seveda nismo čarovniki. Vendar vsakemu učencu pri nas skušamo nuditi najugodnejše pogoje, v vsakem primeru pa pri nas nihče ni številka, vsakdo ima resnično svoje ime. S posamičnim delom in vzbujanjem zanimanja hočemo odpraviti otrokove težave. Odpraviti ali vsaj ublažiti. Razvijati pri vsakomer tiste sposobnosti, ki jih v mlademu človeku zaslužitimo in mu tako najti temelj, na katerega se bo lahko oprl tudi v kasnejšem življenju.«

Franc Ravnikar, ravnatelj Vzgojnega zavoda »Frana Milčinski«.

● Ne, otrok še ne more biti tat in vlomilec. Otrok vzame. Seveda pa »etikete« ni težko dobiti. Tako je prav srečno naključje otrokov prihod v zavod. Tukaj obravnavanemu kot posamezniku pomagajo pedagogi, da bo tudi kasneje sposoben živeti in preživeti. Z lastnim delom in nikomur v nadlego.

● Po dosedanjih izkušnjah se 70 odstotkov otrok po šolanju pri nas normalno vključuje v zunanje življenje, 20 odstotkov ni v navzkrižju z zakoni in le 10 odstotkov odpove.

● V Smledniku že dolgo razvijajo dejavnostno vzgojo z mnogimi interesnimi aktivnostmi likovne, tehnične, športne in zadnji čas tudi glasbene smeri. V vsakomer torej poiskati njegov temelj, razvijanje suverene osebnosti, uveljavljanje posameznika na pozitivni način. In nič več samo v notranjih, zavodskih okvirih. Ven iz grajske hiše. Mladi med mlade:

● »V kolonije, na taborjenje, obiskovanje znamenitosti, športna tekmovanja v okvirih občine. Naši fantje in dekleta se ne sramujejo več povedati, od kod prihajajo. Dogovorili smo se tudi, da niso več gojenci, ampak učenci.«

● Toda kam po končanem šolanju v zavodu? Kako jih sprejme novo okolje, ki pa se navadno z nikomer kaj posebej ne ukvarja?

● »Vidite, naša hiša je za vsakogar vselej odprta. Preden pa otoka pošljemo v uk ali nadaljnje šolanje, se vselej pogovorimo z odgovornimi. Tudi družbena klima je ugodnejša kot nekdanj, predsodkov skoraj ni, v tovarnah in šolah delujejo strokovni delavci.«

● Bivanje, šolanje v domu ni zastoj. Kdo poravnava račune, stroške za oblačila, šolanje, izlete, delo in življenje otrok?

Usode za romantičnimi zidovi smledniške graščine.

● »Šolanje poravnava, tako kot drugod, Izobraževalna skupnost Slovenije. Sodelovanje je zelo dobro. Oskrbni dan za učenca, ki je v zavodu pač 24 ur, velja 235,80 dinarja, kar poravnava občinske skupnosti socialnega skrbstva. Nekatere prispevajo tudi 500 dinarjev mesečno za oblačila. Zavod ima tudi lasten vrt, ki ga naši učenci obdelujejo po skupinah in sploh so štirje hektari naših površin zelo skrbno obdelani. Tako si tudi sami izboljšujemo prehrano, dedek Mrz nam je lani denimo prinesel barvni televizor.«

● Učenci konec tedna odhajajo tudi domov. Enkrat mesečno so organizirani v zavodu roditeljski sestanki. Velika večina staršev rada prihaja:

● »Hudo je, kadar se starši za otoka ne zanimajo. Socialna sestava staršev je različna, nekaj otrok pa je sirot.«

● Mlad fant in dekle, ki po koncu šolanja odhaja v beli svet, navadno v tej nekoliko neznani širjavi veliko pričakuje. Zapušča zidove stare graščine, ki pa mu je po svoje vendarle bila dom. Morda je tam doživel prvo ljubezen, spoznal, česa v sebi se lahko oprime. Franc Ravnikar in pedagoško osebje zavoda so nemara po človeški plati storili vse, kar je bilo mogoče. Ali pa bodo tako pozorni tudi zunaj, kjer posamezniki pogosto še zase nimajo časa? Spomin na lepe šolske dni, kjer so učenca imenovali z imenom, bo zanesljivo ostal...

Tekst in foto: Bogomir Šefić

ENOLONČNICA IZ KORENJA

Potrebujemo 100 g slanina, 250 g korenja, žličko moke, pol skodelice riža, knorr kocko, rumenjaki, peteršilj, poper. Slanino razrežemo na kocke in jo prepražimo. Dodamo korenje in še malo prepražimo in nato posujemo z moko. Zalijemo z mlačno vodo. Ko zavre, dodamo riž, knorr, nekaj zrnc popra in kuhamo na majhnem plamenu, da se zmehča. Kuhani enolončnici dodamo rumenjaki, malo mleka in peteršilj.

Iz dnevnika
malega
Piškar-ja

Sabota

Ata je domov prinesel vest, da je na mestnih ulicah opazil tovarnjak-cisterno. To je običajno dober znak, kajti cisterne so na svetu zato, da vozijo bencin. In če je v mestu cisterna, pomeni, da je nekaj pripeljala, torej — pot pod noge.

Moram pa povedati, da tozadevni tovarnjaki marsikomu zmešajo štreno. Zadnjič je stric Maks enega zagledal, hitro obrnil avto ter jo mahnil za bencinarjem. To je storilo še nekaj državljanov in kmalu se je za cisterno vlela dolga kača iskalcev črpalke, ki bi lahko ponudila ustrezno olajšanje. Brneli so tako po mestu in ko se je cisterna ustavila, so se vljudno posortirali za njo in čakali, kdaj bodo na vrsti. Pa ni bilo nič. Cisterna je bila prazna in voznik se je ustavil le v bifeju na dveh brizgancih. Po polurnem čakanju se je večina naveličala in so prekleli bencin, cisterne in še brizgance povrh ter šli na lov drugam, nekateri pa še čakajo. Škoditi ne more, pravijo, saj je vseeno, ali nič ne delaš v vrsti ali pa v službi...

No, ata je imel, kot kaže, zanesljivejšo informacijo. Hitro je poklical Jožkotovega fotra in mu posodil dve raketi, ki mu jih je poklonil prijatelj — mornar. Zapodila sta se vsak na svoj konec mesta in se dogovorila. Kdor prvi naleti na črpalno z bencinom, naj spusti raketo. Zelena pomeni navadni bencin, rdeča super. Če bencina ne bo, naj Jožkotov fotr rakete vrne in bosta poskusila naslednji dan.

Ze po dveh urah je nebo razparala zelena raketa. Ata je od treme zalila vročica: je Jožetov fotr res našel bencin? Stopil je na plin, da je kar zasmrdelo po gumi. Ljudje so se ozirali za njim, pešci so preplašeno odskakovali s prehodov, kolesarji so vozili v jarke, da so se rešili, ata pa je drvel in hupal ter preklinjal, ker nima modre luči in sirene.

Ko je po dveh kolesih pricvilil izza ovinka pred črpalno, je že iz nagnjenega avtomobila zagledal vrsto čakajočih avtomobilov in marico. Pravkar so jo nalagali z Jožkovim fotrom, izstrelilec zelene rakete. Organe so poklicali, češ da je revež ogrožal javni red in mir, on pa jim je pripovedoval, da je le izstrelil signal za dobrega prijatelja, ki ima prazen rezervoar. Red in mir pa ogrožajo odgovorni, ki so ugotovili, da bo bencina zmanjkalo, šele takrat, ko ga je že zmanjkalo. Pa tisti, ki so sicer ukinili sistem par-nepar, predloge o uvedbi bonov pa s posmehom odklanjali, češ da so neumni in predragi. Zdaj pa niso predragi, ko smo porabili vso nafto?

No, odpeljali ga niso, bencina pa le ni dobil. Tudi ata ne, kajti ko je skoraj že prišel na vrsto, so črpalniki obesili napis goriva ni.

Sicer pa ne vem, zakaj ata dela takšno paniko. V kleti ima tri posode dragocenega goriva in še nekaj steklenic je napolnil — krompir in drugo ozimnico pa so nam ukradli, ker je zaboj zaradi bencina zložil na hodnik. Tudi tega ne vem, zakaj se mama drenja po trgovinah, čeprav ima v kopalnici več pralnega praška kot trenutno Zlatorog ter v spalnici toliko olja in sladkorja, da morata z atom na posteljo lesti kar čez vrečke in steklenice. Oba stalno jamrata, da je pomanjkanje. Seveda je, ampak tudi zaradi takšnih, kot sta onadva.

Komaj čakam, da bom zrasel, kajti ti odrasli, ki so v modi sedaj, so čisto znoreli.

SREČKO